

VÁMIGAZGATÁS

- A vám a vámhatáron átlépő áruk után fizetendő közteher, amely a költségvetés saját bevétele.
- Az Unió Vámkódex (UVK) a Közösségen belüli fokozatos jogharmonizáció eredményeként jött létre. A jelenleg alkalmazott UVK-t a [952/2013/EU](#) rendelet hozta létre.
- A nemzeti (autonóm) vámjog a Közösségi Vámkódex végrehajtását szabályozó hatályos belföldi jogforrásokon alapul.
- A vámhatóságok a nemzetközi áruszállítás ellenőrzésért és felügyeletéért felelős szervek.
- A vámigazgatás végrehajtási feladatait Magyarországon a Nemzeti Adó- és Vámhivatal látja el.
- Az EU tagállamok nemzeti vámhatóságai egymással és harmadik országbeli vámszervezetekkel is együttműködnek.
- A leggyakrabban igényelt vámeljárás a szabad forgalomba hozatal. Az elektronikus kérelmek aránya 98,4 százalék (2016).
- A törvényjavaslat elfogadásával a vámokra vonatkozó eljárásjogi rendelkezések rendszere kétszintűvé válik (uniós rendeletek és Vámtörvény).

A kormány [T/17991.](#) számon nyújtotta be az uniós vámjog végrehajtásáról szóló törvényjavaslatát, amelyben a hatályos vámtörvény ([2016. évi XIII. törvény](#)) kerül átdolgozásra. Az öt részből álló javaslatban a hatályos anyagi jogi szabályok mellett beépítésre kerülnek az eljárásjogi rendelkezések és néhány tartalmi felülvizsgálatra is sor kerül. Az Infojegyzet a vámigazgatásról nyújt háttér-információkat.

Az Országgyűlés tavaly december 6-án fogadta el a [2016. évi CL. törvényt](#) az általános közigazgatási rendtartásról (ÁKR), amely felváltja a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló [2004. évi CXL. törvényt](#) (KET). Mivel a vámigazgatási eljárás nem tartozik a 2018. január 1-től hatályba lépő ÁKR hatálya alá, ezért az e területen alkalmazandó eljárási szabályokat át kell ültetni a Vámtörvénybe. A 2016. május 1-től alkalmazandó új [Unió Vámkódex](#) a korábbihoz képest több eljárásjogi rendelkezést tartalma, melynek célja, hogy a tagállamok által végrehajtott eljárásokat harmonizálja. (Az Unió Vámkódexről lásd: [Infojegyzet 2016/3.](#))

FOGALMAK

Vámunió: A vámunió a közös piac alappillére. Az Európai Unió belső piacán belül a vámok és a mennyiségi korlátozások tilosak, míg a kívülről érkező termékekre közös származási szabályok és közös vámtarifa van érvényben. A vámbevételek az EU közös bevételeit képezik. **Az Európai Unió vámuniót alkot.**

Vámpolitika: A vámpolitika a pénzügyi és kereskedelempolitika részterülete, **állami intézkedések, elvek, célok, eszközök, módszerek és gyakorlat rendszere.** A vámpolitika alkalmazásával az adott ország gazdaság- és kereskedelempolitikai céljait kívánja megvalósítani, valamint államháztartási bevételekre is szert tesz.

Vámjog: A vámokra vonatkozó jogi normák és jogviszonyok összessége, a pénzügyi jog része. A vámjogot eljárási (pl. vámigazgatási eljárás, a vámeljárás és egyéb vámjogi rendeltetések, illetve az áruátengedést követő ellenőrzés) és anyagi szabályok (pl. a vámbiztosítékokat, a vámtartozást vagy a költségtérítéseket és egyéb fizetési kötelezettségeket meghatározó jogszabály) alkotják.

Vámigazgatási eljárás: a vámhatóság által a vám- és egyéb jogszabályok rendelkezéseinek érvényesítése érdekében ügyféli kérelemre vagy hivatalból végzett cselekmények összessége.

Vámeljárás: Bármely azon eljárás, amely alá az árut a Vámkódexnek megfelelően vonhatják. Ez lehet:

- szabad forgalomba bocsátás;
- árutovábbítás;
- vámraktározás;
- aktív feldolgozás;
- vámfelügyelet melletti feldolgozás;
- ideiglenes behozatal;
- passzív feldolgozás;
- kivitel.

A vámeljárás résztvevői az **ügyfél** (akit a vámjogszabályok alapján jogok illetnek meg, illetve kötelezettségek terhelnek), az **adós** (a vámtartozás megfizetéséért felelős személy), a **vámhatóságok** (vámjogszabályokért alkalmazásáért felelős vámigazgatás, egyéb hatóságok) és a **vámhivatal** (NAV megyei és fővárosi adó- és vámigazgatóságai).

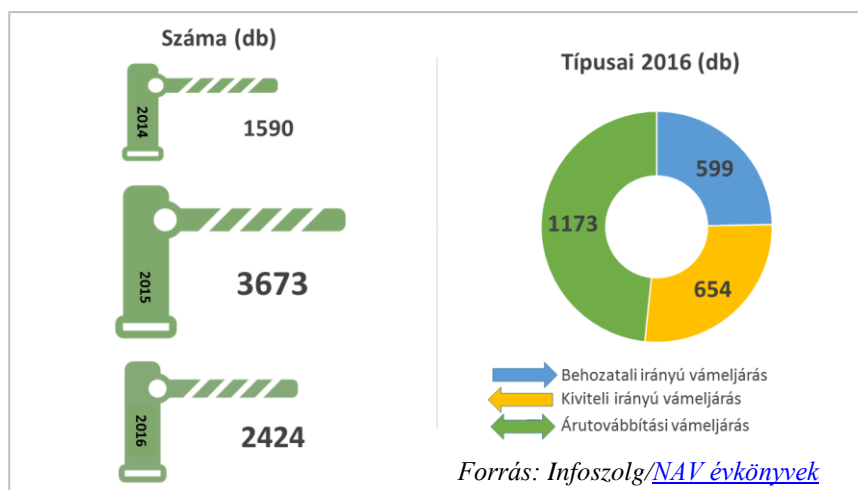
VÁMJOGSZABÁLYOK

A vámhoz kapcsolódó jogszabályok két csoportba sorolhatók. Az **uniós jogszabályok** minden tagállamban közvetlenül alkalmazandók. Ezek közül a legfontosabbak:

- [952/2013/EU](#) rendelet az uniós Vámkódex létrehozásáról (Vámkódex);
- a Bizottság [2015/2446](#) felhatalmazáson alapuló rendelete a Vámkódex egyes rendelkezéseire vonatkozó részletes szabályok tekintetében történő kiegészítéséről;
- a Bizottság [2015/2447](#) végrehajtási rendelete;
- A Bizottság [2016/341](#) felhatalmazáson alapuló rendelete 952/2013/EU rendeletnek az Uniós Vámkódex egyes rendelkezéseire vonatkozó, a szükséges elektronikus rendszerek működésbe lépéséig alkalmazandó átmeneti szabályok tekintetében történő kiegészítéséről, valamint az (EU) 2015/2446 bizottsági felhatalmazáson alapuló rendelet módosításáról;

- [2658/87/EGK](#) rendelet a vám- és statisztikai nomenklatúráról és a Közös Vámtarifáról;
- [1186/2009/EK](#) rendelet a vámmentességekről.

1. ábra: Adatok a vámeljárásokról

A **nemzeti jogszabályok** az uniós szabályozást egészítik ki, az adott tagállamban érvényesek és nem lehetnek ellentétesek az uniós joggal. A vámjog nemzeti jogforrásai a közvetlenül a vámjoghoz kapcsolódó előírásokat tartalmazzák, míg a kapcsolódó jogszabályok a vámhoz kapcsolódó egyéb terhek eljárási és anyagi szabályainak összessége.

Fontosabb **nemzeti jogforrások:**

- [11/2016. NGM rendelet](#) az uniós vámjog végrehajtásának részleteiről;
- [12/2016. NGM rendelet](#) a vámmentes vámeljárás végrehajtásának részletes szabályairól;
- [2010. évi CXXII. törvény](#) a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról;
- [485/2015. Korm. rendelet](#) a NAV szerveinek hatásköréről és illetékességéről.

Fontosabb **kapcsolódó jogszabályok:**

- [2007. évi CXXVII. törvény](#) az általános forgalmi adóról;
- [2016. évi LXVIII. törvény](#) a jövedéki adóról;
- [2003. évi CX. törvény](#) a regisztrációs adóról;

- [2004. évi CXL. törvény](#) a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól;
- [2003. évi XCII. törvény](#) az adózás rendjéről;
- [2013. évi V. törvény](#) a Polgári Törvénykönyvről;
- [2012. évi C. törvény](#) a Büntető Törvénykönyvről.

VÁMIGAZGATÁS

Szervezetrendszer

A **vámigazgatás** a közigazgatás, azon belül a **pénzügyi igazgatás része**. A vámigazgatás végrehajtási feladatait a [Nemzeti Adó- és Vámhivatal](#) (NAV) vámszerve látja el. A NAV kormányhivatalként működő, önállóan gazdálkodó központi költségvetési szerv. 2017. évi fejezeti előirányzatának egyenlege -143,1 milliárd Ft.

A vámokkal összefüggő feladatokat a NAV központi és egyes területi szervei útján látja el.

Feladatok

A vámhatóságok felelnek a Közösség nemzetközi kereskedelmének felügyeletéért, valamint

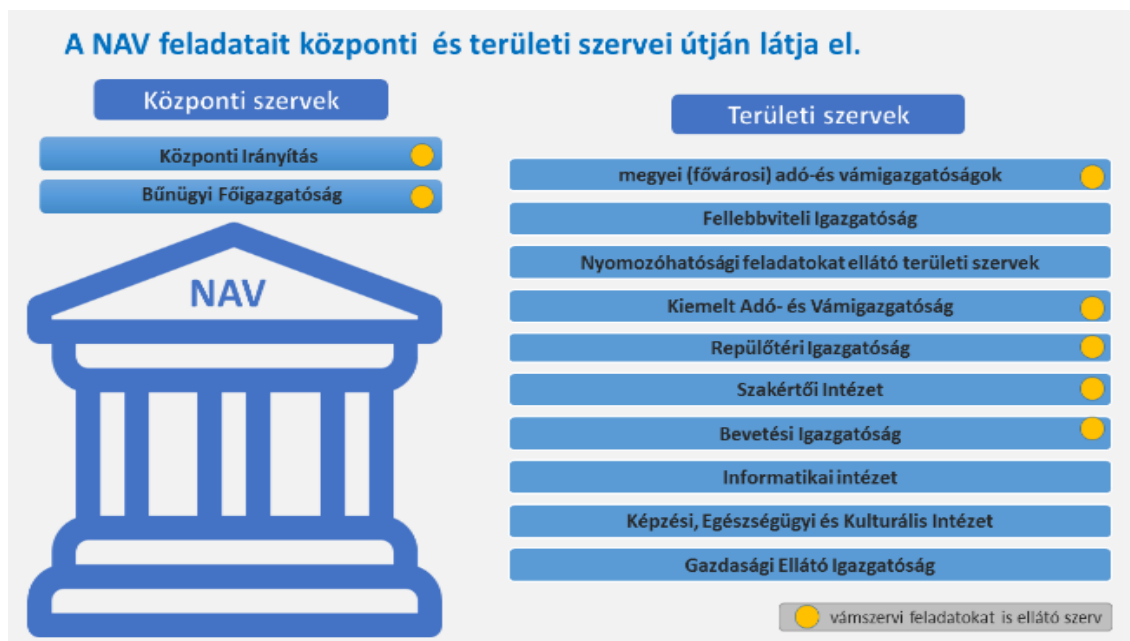
hozzájárulnak a tisztességes és nyitott kereskedelemhez, az uniós közös kereskedelempolitika és a kereskedelemmel összefüggő más közösségi politikák végrehajtásához.

Az Uniós Vámcodekx szerint a **vámhatóságok küldetése**:

- a Közösség és tagállamai pénzügyi érdekeinek védelme;
- a Közösség védelme a tisztességtelen és jogellenes kereskedelemmel szemben, a jogszerű üzleti tevékenység támogatása mellett;
- a Közösség és lakói biztonságáról és védelméről, valamint a környezetvédelemről való gondoskodás, szükség szerint más hatóságokkal szorosan együttműködve;
- megfelelő egyensúly fenntartása a vámelőrzések és a jogszerű kereskedelem megkönnyítése között.

A **tagállamok vámhatóságai** a Tanács [515/97/EK](#) rendelete alapján **egymással együttműködnek**, az egymástól érkező megkeresésekre vagy önkéntesen egymásnak segítséget nyújtanak. Emellett harmadik országok vámszerveinek is jogosultak együttműködni, azoknak kérés nélkül is tájékoztatást adni (Simon, [2012](#)).

1. ábra: A NAV szervezete

Forrás: Infoszolg

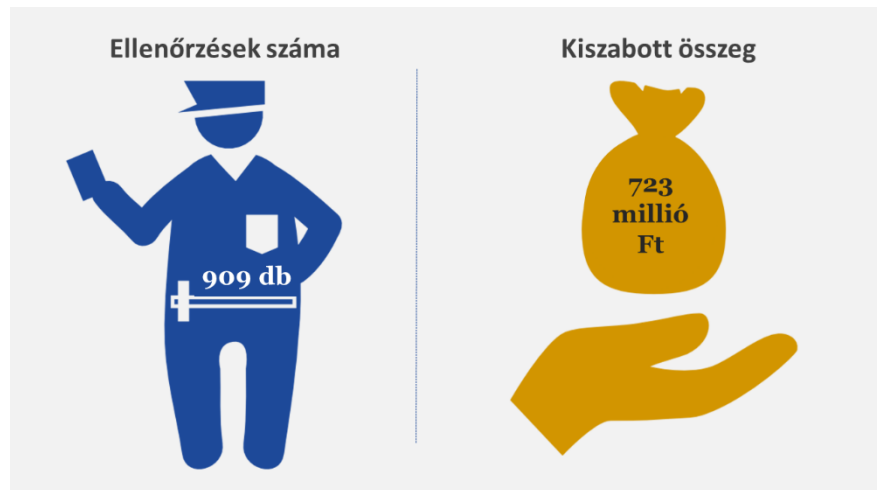
VÁMELENŐRZÉS

Az új [Uniós Vámkodex](#) szerint a korábbi ellenőrzési típusok alkalmazása megszűnik, helyükbe a **vámellenőrzés** (46. cikkely) és az **áruátengedést követő ellenőrzés** (48. cikkely) lép.

A 46. cikkely szerint a vámhatóságok **bármely, általuk szükségesnek tartott ellenőrzést elvégezhetnek** (pl. áru vizsgálata, mintavétel, árnyilatkozat információinak pontossága, okmányok megléte, hitelessége, szállítóeszköz át vizsgálása stb.). A vámeljáráások egyszerűsítésével és elektronikussá válásával **egyre nagyobb szerepet kap a kockázatkezelésen alapuló, áruátengedést követő vámellenőrzés**. Az ellenőrzéseket kockázati keretrendszerben hajtják végre. Utóbbi közös kockázati kritériumokat és standardokat tartalmaz, valamint meghatározza az ellenőrzési intézkedéseket és a kiemelt ellenőrzési területeket.

Az **áruátengedést követő ellenőrzés**kor a vámhatóságok ellenőrizhetik a vámáru-nyilatkozatban, az árnyilatkozatokban az információk pontosságát és teljességét, az okmányok meglétét, hitelességét, vizsgálhatják az áruval kapcsolatos műveletekre, kereskedelmi ügyletekre vonatkozó számviteli nyilvántartásokat.

3. ábra: Hivatalból indult, áruátengedést követő (utólagos) ellenőrzések

Forrás: *Infoszolg/NAV Évkönyv 2016.*

Források:

- Simon István: Pénzügyi jog II. Osiris, [2012.](#)
- Pardavi László: Vámjog 2016, SZIE, Győr
- Vámjogi ismeretek, Saldo, Budapest, [2016.](#)
- NAV évkönyv, [2016.](#)
- [Uniós Vámkodex](#)
- [Magyar Vámügyi Szövetség](#)
- [Vám-, Jövedéki és Adóügyi Szolgáltatók Szövetsége](#)
- [Infojegyzet, 2016/48.](#) Közigazgatási hatósági eljárás
- [Infojegyzet, 2016/3:](#) Uniós vámkodex

Készítette: Kardos Krisztina
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

infoszolg

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486